

del ligger ansvaret och verktygen till förbättring på nationell nivå. Stadens möjligheter att påverka för att stävja organiserad brottslighet och bedrägerier är därför begränsade, men att Staden bedriver ett effektivt brottspreventivt arbete inom de ramar som Staden har till sitt förfogande är grundstenen till förändring. Utöver det egna ansvaret ska Staden därför utöva påtryckningar på staten om att införa effektiva åtgärder som på sikt kan stoppa den nuvarande utvecklingen.

Med bakgrund av ovanstående framstår förslaget på trygghetsprogram som naivt både vad det gäller målen och möjligheten för Staden att påverka det som sker. Det saknas också en utvärdering av de åtgärder som har införts. Ständig och adekvat inhämtning och utvärdering av information är en förutsättning. Det är genom att skapa förståelse till varför kriminaliteten frodas trots stora satsningar som Staden kan vidta åtgärder som förbättrar situationen.

Vi Sverigedemokrater anser det vara av största vikt att de medel som Staden varje år fördelar mellan olika verksamheter både är ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Att ständigt utöka budgeten för trygghetssatsningar utan att läget förbättras är oansvarigt. Sverigedemokraterna har därför i en motion den 19 januari 2020 föreslagit att Staden ska utvärdera hur de införda åtgärderna har påverkat tryggheten och brottsutvecklingen.

§ 8. Verksamhetsberättelse VB 2020 för Äldrenämnden

Dnr ALD 2020/817

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2020 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-10.

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året och redovisar i tjänsteutlåtandet genomförandet av dessa i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS)

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det är uppenbart att äldreförvaltningen haft ett intensivt år och gjort stora insatser under 2020 med anledning av pandemin, med allt från en massiv digital omställning, till framtagande av beredskapsplaner och en kontinuerlig tätare kontakt med regionen och utförarna. De erfarenheter vi får nu behöver påverka stadens fortsatta arbete den dagen livet kan återgå till det mer normala. Inte minst vad gäller insatser för att motverka social isolering och uppmuntra till aktivitet och rörelse för äldre i Stockholm. Även fortsättningsvis finns det behov av särskilda insatser för att garantera Stockholms äldre och andra riskgrupper säker tillgång till kommunala och sociala verksamheter.

Många av uppdragen har pausats för att klara det mest nödvändiga och för att det på grund av de rådande restriktionerna varit svårt att fullfölja dem. Vi kan bara hoppas att den borgerliga majoriteten tänker om kring vissa av uppdragen, med anledning av årets händelser. Utredningen om huruvida tryggt mottagande kan utföras av den äldres ordinarie hemtjänstutförare är ett uppdrag vi anser borde lagts ned. Framgångsfaktorn med arbetssättet är kvalificerade hemtjänstresurser som snabbt kan sättas in i hemmet. Under pandemin har flera utförare inte haft egna förstärkningsteam, utan fått förlita sig på staden och i ett läge där utskrivning från hälso- och sjukvård inte fungerar som den ska är det fel tid för fler privatiseringsexperiment.

Det vi länge vetat har blivit akut under året – att personalen måste känna trygghet för att kunna utföra sitt jobb på bästa sätt. Man ska ha råd och möjlighet att vara sjuk, man ska kunna byta om efter arbetspasset och man ska ha tillgång till rätt utrustning och kunskap. Tryggare anställningar för personalen

gör att kompetensen och kvaliteten kan öka samt att man vågar anmäla eventuella missförhållanden i verksamheten. Det har alltid varit viktigt, nu ser vi att det också räddar liv.

Under pandemin har smittan varit större på boenden med högre andel timanställda och information om bland annat ändrade rutiner har visat sig vara svår att få ut till den personalen. De har blivit tilldelade arbetsuppgifter som inneburit att de gått mellan boenden och avdelningar, eftersom de arbetar från dag till dag där det behövs. Chefer inom äldreomsorgen har inte sällan ansvar för 50 medarbetare, vilket är ohållbart. Vi vill arbeta för ett mer närvarande ledarskap med max 25 medarbetare per chef.

Grundutbildning och kompetensutveckling behövs för att omvårdnaden ska kunna bedrivas säkert och med hög kvalitet. Därför är det viktigt att redan nu ta höjd och planera inför de förändringar som är planerade, då menar vi den kommande regleringen av yrket undersköterska och införande av en enhetlig utbildning för yrkesgruppen.

Staden ska ta tillvara personalens språkkunskaper samt måste säkra medarbetarnas kunskaper i svenska för att vården och omsorgen ska kunna bedrivas på ett säkert sätt och ska därför erbjuda medarbetare inom vård och omsorg språkkurser i svenska vid behov. Äldre i Stockholm ska kunna känna en trygghet när vi höjer kvaliteten i omsorgen.

Möjligheten att kombinera SFI och yrkeskurser inom kombinationsutbildningar har gett goda resultat och därför ska nämnden utveckla och utöka utbildningarna. Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare (YFI), som kombinerar SFI med yrkesutbildning, har varit framgångsrik för nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Utbildningsplatserna i YFI är dyrare än andra i inledningsfasen men inte sett till hela utbildningstiden, då de som deltar i YFI har kortare utbildningstid och ges möjlighet att etablera sig snabbare på arbetsmarknaden. Vi anser att YFI-metoden ska tillämpas på fler yrkesutbildningar. I framtagande av fler yrkesutbildningar ska fokus läggas på att matcha nyanlända mot yrken där det råder stor brist på arbetskraft idag. Även stadens och näringslivets framtida rekryteringsbehov ska tas i beaktande. Nämnden ska stärka nyanländas möjligheter att validera tidigare utbildning inom stadens vuxenutbildningar

och utreda möjligheten att validera informell kompetens, samtidigt som språkkunskaperna stärks.

I de yrkesutbildningar som syftar till jobb inom vård- och omsorg vill vi se en särskild språksatsning för att säkra att alla som går ut i arbetslivet talar god svenska. Med språksatsningen höjer vi kvaliteten i omsorgen samtidigt som tryggheten och patientsäkerheten höjs. Samtliga elever inom vårdutbildningarna ska få ta del av språksatsningen.

När majoriteten i staden vill se en ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare samt att all tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning gäller det i verkligheten långt ifrån alla som arbetar med de äldre. Inte heller blir målet om att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning ett särskilt omvälvande mål att nå, då äldreomsorgen till nära en fjärdedel bemannas av timanställda, vilket drabbar de äldre direkt, som får en minskad personal-, tids- och omsorgskontinuitet. Även ur ett språkperspektiv är tillsvidareanställningar att föredra då språkinläringen främjas av en högre personalkontinuitet och fasta anställningar.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen konstaterar att verksamhetsberättelsen utgår från kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområden samtidigt som förvaltningen tar upp att för flertalet av målen finns inte mätbara indikatorer som avgör måluppfyllelsen. Vidare att under respektive stadsdelsförvaltning sorterar olika former verksamhetsområden som äldreförvaltningen inte har det direkta ansvaret varför resultaten av deras undersökningar (t.ex. brukarundersökningar) inte påverkar förvaltningens måluppfyllelse. Äldreförvaltningen bedömer dock att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året men konstaterar också att Covid-19-pandemin har haft stora konsekvenser för äldreförvaltningens arbete och för målgruppen äldre under år 2020.

Vi finner att verksamhetsberättelsen 2020 inte återspeglar de effekter pandemin haft på de sedan länge kända bristerna i inom äldreomsorgen. När Socialstyrelsen i sin lägesrapport 2010 gjorde en tillbakablick av vård och omsorg för äldre konstaterade myndigheten att de reformer (bl.a. Ädelreformen) som genomförts lett till att många äldre personer bodde kvar

hemma med stora vård- och omsorgsbehov och därför behövde ett sammanhållet omhändertagande. Vidare att i kommunal vård och omsorg förelåg brister i medicinsk kompetens, stor personalomsättning och hög andel timanställda och brister i läkares medverkan (Socialstyrelsen (2010), Vård och omsorg om äldre, Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Lägesrapport 2010.). Den av regeringen tillsatta Coronakommissionen kunde konstatera samma förhållanden i sin rapport från december 2020 med äldreomsorgens strukturella och sedan länge välkända problem som måste åtgärdas (Äldreomsorgen under pandemin Delbetänkande av Coronakommissionen Stockholm 2020). I en rapport från Kommunal finns stöd för att smittspridning på boenden var relaterad till bland annat högre andel timavlönad personal och sämre bemanning (Pandemi på äldreboendet, Kommunal 2020).

Vi anser att verksamhetsberättelsen ska kunna ligga till grund för fortsatt förbättringsarbete för Äldrenämnden. Alternativt sammanställningar av den typ som publicerades mars 2019 ”Uppföljning inom äldreomsorgen 2018” som gav en mer samlad bild av kvaliteten inom äldreomsorgen i Stockholms stad från de olika uppföljningsmetoderna. En sådan sammanställning/verksamhetsberättelse behöver dock kompletteras med uppgifter om krav och mål på optimal bemanning, fastanställda med kollektivavtal, kompetensnivåer, obligatoriska kompetens- och vidareutbildningar, inklusive språk, och arbetsmiljökrav i hemtjänsten, på särskilda boenden och dagverksamheter. Vidare kravställning och utfall av antal medarbetare per chef. I samråd med medicinsk kompetens bör riktlinjer för närvaron av sjuksköterskekompetens på plats på vård och omsorgsboenden dygnet runt under veckans alla dagar uppsättas liksom krav på andel sjuksköterskor per boende i relation till typ av boende. Det bör också finnas en plan för åtgärder vid ej uppfyllda minimikrav.

Vi är förvånade över att Äldreförvaltningens uppföljning av läkarinsatserna visat att samverkan mellan vård- och omsorgsboenden och läkarorganisationen till övervägande del fungerat bra. Samtidigt tydliggjorde uppföljningen enligt Äldreförvaltningen att det fanns ett behov av att med regionen se över att det finns riktlinjer/rutiner för fysiska läkarbesök på vård- och omsorgsboende samt möjlighet till enskilda medicinska bedömningar. Vi stöder ett sådant samarbete med regionen som innebär att minimikrav bör uppställas för

läkarnärvaron och redovisas i verksamhetsberättelse/sammanställningar.

Äldreförvaltningen har deltagit i kommunstyrelsens utredning om ett modernt mellanboende och fokuserat på det icke biståndsbedömda boendet på den reguljära bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder. Vi anser att denna utredning borde ha omfattat såväl biståndsbedömda som icke-biståndsbedömda boenden för äldre för samordning och utveckling av stadens långsiktiga äldreboendeplanering.

Vi anser att det behöver ställas upp kriterier för ”hög kvalitet inom hemtjänsten” och ser därför fram mot att ta del av avrapporterat uppdrag att utreda hur uppföljning av verksamhet, avtal och utformningen av hemtjänstpengen bättre kan främja hög kvalitet inom hemtjänsten.

Med projekt som Matlyftet, E-tjänsten Hållbar hälsa, Mat- och måltidshandboken och Ingen hunger i Agenda 2030 föreligger svårigheter att hitta mätbara utfallsparametrar avseende de effekter på hälsa och överlevnad som skulle kunna uppnås genom åtgärder mot undernäring, motverkan av ensamhet samt genom att stärka den sociala dimensionen kring måltidssituationen. Vi anser dock att större krav bör ställas på möjligheter att följa upp nytta och värde för de äldre vid skapande av projekt med tilldelning av pengar från staden.

§ 9. Fördelning av medel för utveckling inom demensområdet år 2021

Dnr ALD 2020/774

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av medel inom demensområdet år 2021

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-01-21.

Kommunfullmäktige har sedan 2012 årligen avsatt medel i äldrenämndens budget för utveckling inom demensområdet. För år 2021 har 9 750 tkr budgeterats till utveckling av